

Delgivning av arbetsplaner

Sedan en arbetsplan har upprättats av tillståndshavaren ska den skickas ut till de fastighetsägare och andra som har särskild rätt till marken, exempelvis arrendatorer, jaktlag, samfälligheter och samebyar. Syftet med att arbetsplanen skickas till dessa är att de har rätt att få ta del av information om vilka undersökningsarbeten som ska genomföras på deras mark och den mark de nyttjar.

Äganderätten till mark är en stark rättighet som inte får inskränkas hur som helst. Det måste finnas stöd i lag för att få inskränka äganderätten. Genom minerallagen har staten rätt att bestämma vem som ska få tillstånd till att undersöka berggrunden och utvinna mineral. Detta förhållande motiveras genom det väsentliga allmänna intresse som en fungerande gruvnäring utgör för samhället. Den som innehar ett undersökningstillstånd eller en bearbetningskoncession har därmed rätt att göra intrång i en fastighetsägars äganderätt och en rättighetshavares rättighet.

Med anledning av den inskränkning i äganderätten som undersökningsarbete kan anses vara är det därför viktigt att fastighetsägaren och andra innehavare av särskild rätt till marken får ta del av information. Av den anledningen ska arbetsplanen delges den som planen berör. Det räcker alltså inte med att skicka ut information utan det krävs att ägaren till marken och innehavaren av särskild rätt till marken bekräftar att denne tagit emot informationen. Mottagaren av arbetsplanen har också möjlighet att inom tre veckor från den dag då denne bekräftat mottagandet av arbetsplanen lämna invändningar mot arbetsplanen. Invändningarna ska framställas skriftligen och lämnas till tillståndshavaren. Om det inte görs någon invändning mot arbetsplanen blir den gällande. En arbetsplan blir också gällande om tillståndshavaren och den fastighetsägare eller rättighetshavare som framställt invändningar kan komma överens om arbetsplanens innehåll.

När arbetsplanen blivit gällande ska den sändas till bergmästaren, kommunen och länsstyrelsen. Om undersökningsarbetet ska utföras inom ett område som används för renskötsel, ska en gällande arbetsplan även sändas till Sametinget.

Hur man delger en handling enligt delgivningslagen

Delgivning innebär att ett meddelande eller en handling, som exempelvis en arbetsplan eller ett beslut, ska överlämnas till en person så att den får kännedom om det. Enligt

delgivningslagen finns det olika sätt att genomföra en delgivning, och här förklarar vi de vanligaste metoderna på ett enkelt sätt.

Generellt gäller att man alltid ska välja delgivningssätt med utgångspunkt från att det ska vara ändamålsenligt med hänsyn till handlingens innehåll och omfattning och medföra så lite kostnader och besvär som möjligt för mottagaren.

Bara vissa av de delgivningsformer som finns i delgivningslagen kan användas vid privat delgivning, det vill säga när någon annan än statliga myndigheter eller kommuner delger.

- Vanlig delgivning får ske av den enskilde själv.
- Därutöver kan den enskilde ta hjälp av länsstyrelsen för delgivning.

Vem ska delges?

Det kan ibland vara svårt att avgöra vilka fastighetsägare och övriga innehavare av särskild rätt till marken som berörs av undersökningsarbetena samt att komma i kontakt med var och en av dem. Detta är dock inget som behandlas mer ingående i detta dokument. Det är dock viktigt att notera att det inte är tillåtet att utföra undersökningsarbeten utan att delgivningarna har genomförts. Att tillståndshavaren inte får kontakt med alla berörda fastighetsägare och övriga innehavare av särskild rätt till marken utgör inte grund för att bergmästaren ska pröva fastställelse av arbetsplan. För att bergmästaren ska pröva en fastställelse av arbetsplan krävs att delgivning har skett med samtliga som berörs, samt att tidsfristen för att lämna invändningar på planen har löpt ut. Delgivningslagen innehåller regler som går att använda när det är svårt att nå rätt person för delgivning, även om man måste räkna med att det kan ta tid.

När det gäller *dödsbon* är det i första hand en behörig ställföreträdare, t.ex. en boutredningsman, för dödsboet som ska delges. I annat fall kan man vända sig till en dödsbodelägare som sitter i boet, dvs. som bor kvar i den avlidnes bostad. Även dödsbodelägare som inte sitter i boet kan delges för dödsboets räkning om delgivningen beror på att dödsboet äger en lantbruksenhet. Dödsbodelägare som mottagit handlingen ska underrätta övriga delägare utan dröjsmål. Finns inte någon av dessa företrädare måste var och en av dödsbodelägarna delges. När delgivning ska ske med Allmänna arvsfonden är chefen för Kammarkollegiet, eller någon annan person som är behörig att ta emot delgivningen för Kammarkollegiets räkning, delgivningsmottagare.

Vid delgivning med *delägare i en samfällighet eller med medlemmar i en sammanslutning* är, om det finns en styrelse eller annan som är utsedd att förvalta samfällighetens eller sammanslutningens angelägenheter, styrelseledamot eller förvaltare delgivningsmottagare. Om det varken finns styrelse eller förvaltare är den som har rätt att sammankalla dem som ska besluta i samfällighetens eller sammanslutningens angelägenheter delgivningsmottagare. Om försök att delge styrelseledamot respektive förvaltare har misslyckats eller bedöms sådana försök som utsiktslösa, är en suppleant för ledamot av styrelsen delgivningsmottagare. Suppleanten ska se till att handlingen lämnas till någon som har rätt att företräda delägarna respektive medlemmarna eller underrätta dem som avses med delgivningen.

Vid delgivning med annan *juridisk person* än staten är en person som har rätt att företräda den juridiska personen delgivningsmottagare. Om flera är behöriga tillsammans, är var och en av dem delgivningsmottagare. En verkställande direktör i ett aktiebolag är alltid delgivningsmottagare. Om ett försök till delgivning med någon av de nämnda delgivningsmottagarna har misslyckats eller ett sådant delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst, är suppleant för en behörig ställföreträdare eller en vice verkställande direktör i ett aktiebolag delgivningsmottagare. Suppleanten eller vice verkställande direktören ska se till att handlingen så snart det kan ske lämnas till någon som har rätt att företräda den juridiska personen.

Att delge på egen hand

Vanlig delgivning

Vanlig delgivning sker genom att handlingen som ska delges skickas eller lämnas till delgivningsmottagaren. Mottagaren behöver bekräfta att delgivning har skett. Detta görs enklast genom att mottagaren skriver under ett kvitto när denne tog emot handlingen. Detta kan göras genom

1. Rekommenderat brev med mottagningskvitto, eller
2. Delgivningskvitto med datum och underskrift samt returkuvert

Observera att endast myndigheter får delge handlingar på elektronisk väg.

Delgivning har skett när delgivningsmottagaren själv har tagit emot handlingen. Det vanligaste sättet att få bevis om att handlingen har kommit delgivningsmottagaren till handa är att han eller hon bekräftar mottagandet. Något formkrav på bekräftelsen uppställs inte. Ett vanligt sätt att bekräfta mottagandet är att delgivningsmottagaren undertecknar ett *mottagningsbevis* eller *delgivningskvitto* och återsänder det.

Om delgivningsmottagaren senare gör gällande att han eller hon inte har tagit emot handlingarna och att någon annan olovligt har undertecknat mottagningsbeviset med hans eller hennes namn, får det normalt ankomma på honom eller henne att lämna en rimlig förklaring till detta och dessutom lägga fram bevisning som stöder denna förklaring.

Om en postförsändelse har hämtats av bud, ska handlingen anses ha kommit delgivningsmottagaren till handa när försändelsen hämtats av budet.

Bevisa att delgivning skett

Observera att det i fråga om arbetsplaner kan ankomma på tillståndshavaren att visa att delgivning av arbetsplanen har skett samt att det har förflutit tre veckor för inlämnande av invändningar mot arbetsplanen. Det är därför viktigt att tänka på, som tillståndshavare, att kunna visa genom handling vilken dag respektive fastighetsägare och övriga innehavare av särskild rätt till marken delgavs arbetsplanen.

Att delge med hjälp av länsstyrelsen

En enskild som ska se till att delgivning sker utan samband med ett mål eller ärende får vända sig till en länsstyrelse för hjälp med delgivningen. Genom länsstyrelsen kan delgivning ske genom särskild delgivning med juridisk person, stämningsmannadelgivning samt kungörelsedelgivning. Detta förklaras mer ingående under nedan rubriker.

Behöver ni delge någon som är utanför Sverige? Länsstyrelsen i Stockholm hjälper även till med internationella delgivningar.

Särskild delgivning med juridisk person

Särskild delgivning med juridisk person sker genom att handlingen som ska delges skickas till den juridiska personen och att det närmast följande arbetsdag skickas ett kontrollmeddelande om att handlingen har skickats.

Särskild delgivning med juridisk person får användas av en myndighet om ett försök till vanlig delgivning eller förenklad delgivning har misslyckats i samma delgivningsärende eller ett sådant delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst vid delgivning med exempelvis aktiebolag som är registrerat i aktiebolagsregistret, föreningar som är registrerade i

föreningsregistret etc. Vid särskild delgivning med juridisk person ska handlingen och kontrollmeddelandet skickas till den postadress som är registrerat för den juridiska personen i respektive register, exempelvis aktiebolagsregistret eller föreningsregistret.

Delgivningstidpunkten vid särskild delgivning med juridisk person har skett när två veckor har förflutit från det att handlingen skickats, om kontrollmeddelandet har skickats på föreskrivet sätt och det inte med hänsyn till omständigheterna framstår som osannolikt att handlingen kommit fram inom denna tid.

Stämningmannadelgivning

Stämningmannadelgivning sker normalt genom att en person med stämningmannabehörighet personligen lämnar över en handling till delgivningsmottagaren. Vägrar den som ska delges att ta emot handlingen anses delgivning ändå ha skett.

Om delgivningsmottagaren inte påträffas kan stämningmannadelgivning under vissa förutsättningar ske genom att handlingen lämnas till en annan vuxen person i det hushåll som delgivningsmottagaren tillhör eller till hans eller hennes arbetsgivare, så kallad surrogatdelgivning. Stämningmannadelgivning kan också, under vissa förutsättningar, ske genom att handlingen lämnas i delgivningsmottagarens hemvist eller på lämplig plats i anslutning till hans eller hennes hemvist, så kallad spikning.

Kungörelsedelgivning

Kungörelsedelgivning sker genom att länsstyrelsen beslutar att den handling som ska delges hålls tillgänglig viss tid hos myndigheten eller på annan plats och ett meddelande om detta och om handlingens huvudsakliga innehåll. Denna information måste tillgängliggöras inom tio dagar från beslutet att kungörelsedelgivning får användas.

Kungörelsedelgivning får ske när delgivningsmottagaren saknar känt hemvist eller undandrar sig delgivning alternativt när en obestämd krets eller ett stort antal personer ska delges.

Kungörelsedelgivning sker genom att ett meddelande förs in i Post- och Inrikes Tidningar och, om det finns skäl till det, i ortstidning. Därutöver skickas handlingen ut till en mindre krets av de berörda för spridning av kungörelsen.

Notera att när det är fråga om ett stort antal personer som ska delges är ändamålet med delgivning avgörande för att bestämmelsen ska få tillämpas. Det är alltså endast när det kan antas att de handlingar som delgivningen avser är av begränsat intresse för de personer som ska delges som bestämmelsen är tillämplig. Om ändamålet med delgivningen kan antas vara angeläget för många berörda får bestämmelsen däremot inte tillämpas. Det gäller även i den situationen då ett mycket stort antal personer ska delges.

Bergsstaten vill understryka att syftet med att en arbetsplan ska delges berörda fastighetsägare och övriga innehavare av särskild rätt till marken är att informationen i arbetsplanen ska nå dem det berör. Detta eftersom rätten att prospektera är ett undantag från grundlagen¹ vari det framgår att var och ens egendom är tryggad genom att ingen kan tvingas avstå sin egendom till det allmänna eller till någon enskild. Bergsstaten anser därmed att kungörelsedelgivning ska användas med försiktighet när det gäller delgivning av arbetsplaner.

För mer information – vänd dig till länsstyrelsen i det län där undersökningsarbetena ska utföras.

Ytterligare information

De grundläggande bestämmelserna om delgivning finns i delgivningslagen (2010:1932) och delgivningsförordningen (2011:154).

Helena Kjellson
Bergmästare

¹ 2 kap. 15 § regeringsformen (1974:152)